

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
INSTYTUT PEDAGOGIKI, KUJAWSKA SZKOŁA WYŻSZA WE WŁOCŁAWKU
(POLSKA)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. JANA KASPROWICZA W INOWROCŁAWIU
(POLSKA)
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

V Міжнародної конференції

17 листопада 2022 року

**До 20-річчя з дня створення
кафедри професійної освіти
КНУБА**

***м. Київ
КНУБА***

УДК 37.09
ББК 74(4Укр)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 4 від 23 грудня 2022 р.)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали V Міжнародної конференції (17 листопада 2022 року) до 20-річчя з дня створення кафедри професійної освіти КНУБА. – Київ: Київський національний університет будівництва і архітектури, 2023. – 408 с.

ISBN 978-617-8007-89-8

У матеріалах V Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу: сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

УДК 37.09
ББК 74(4Укр)

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори.

ISBN 978-617-8007-89-8

© КНУБА, 2023

Човнюк Юрій Васильович,

*кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри фізичного виховання і спорту
Київського національного університету
будівництва і архітектури*

КОНТЕНТ-АНАЛІЗ ФУНКЦІЙ УПРАВЛІННЯ У ДІЯЛЬНОСТІ ТРЕНЕРІВ-ВИКЛАДАЧІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТИВНИХ ПЕДАГОГІВ

Управлінська діяльність тренерів-викладачів з фізичного виховання і спортивних педагогів вже давно привертає увагу багатьох вітчизняних дослідників [1-5]. Більшість сучасних досліджень з цієї тематики [6-8] трактують діяльність тренера за своєю соціальною суттю як педагогічну, спрямовану на сприяння гармонійному розвитку особистості людини, за своїм характером управлінську і, зрозуміло, таку, котра відображає основні риси, притаманні останній. Однією з таких рис є складність.

Складність роботи тренера, зокрема, визначається тим, що йому у процесі своєї діяльності прийдеться вирішувати велику кількість задач і проблем, реалізовувати управлінські функції та виконувати цілу низку різноманітних робіт. Серед задач, котрі вирішує тренер, за масштабом можна виділити загальні задачі й окремі проблеми.

Загальні задачі: виховні, освітні, оздоровчі.

Вирішення виховних задач передбачає формування у спортсмена передового світогляду, виховання моралі сучасного українського суспільства, привити любов до праці, виховання почуття патріотизму.

Вирішення освітніх задач у широкому плані передбачає озброєння спортсмена знаннями, вміннями й навичками у області теорії й методики тренування, фізіології, біомеханіки і т.д., необхідними йому задля

усвідомленого підходу до занять фізичною культурою і спортом протягом усього життя.

Вирішення оздоровчих задач передбачає зміцнення здоров'я спортсмена, підвищення рівня функціональних можливостей, розвиток фізичних якостей.

Окремі задачі/проблеми зводяться до наступних: задачі технічної, фізичної, тактичної, морально-вольової, теоретичної підготовки.

Вирішення цих окремих проблем повинно забезпечити повноцінну підготовку спортсмена до змагань з обраного виду спорту протягом усього його багаторічного тренування із урахуванням вимог цього виду, періоду й етапу підготовки.

Для вирішення окремих та загальних педагогічних задач тренер у своїй діяльності виконує специфічні операції, які називаються функціями управління. Функції управління – це сукупність періодично повторюваних дій щодо управління, уособлених від виконавської діяльності, метою котрих є підвищення ефективності дії об'єкту управління.

Серед функцій управління, які реалізує тренер, можна виділити дві групи: 1) загальні – притаманні управлінській діяльності взагалі; 2) специфічні - притаманні управлінській діяльності тренера.

Загальні управлінські функції, котрі здійснює тренер: ціле покладання, прогнозування, планування, вироблення та прийняття управлінського рішення, організація дій, регулювання і координація дій, облік, контроль та оцінка діяльності, робота з інформацією.

Більшість перерахованих вище функцій періодично й закономірно у тренерській діяльності повторюються, утворюючи замкнений управлінський цикл, у котрому можна виділити три відносно самостійних стадії: 1) попереднього управління; 2) оперативного управління; 3) контролю. Кожна з вказаних стадій включає у себе ряд функцій.

Стадія попереднього управління характеризується тим, що тренер з'ясовує ситуацію (визначає проблему), встановлює цілі і задачі, імовірність

їх досягнення, стратегію дій, приймає рішення, організовує спортсменів на виконання цього рішення, створює у них відповідний емоційний та функціональний настрій (установку на дію). Ці дії тренера необхідні у зв'язку з тим, що його діяльність протікає у організаційних імовірнісних системах, якими є команди і спортивні колективи. Організаційні системи, як правило, вимагають попередньої організації та налаштування на виконання рішень.

Стадія оперативного управління включає у себе в основному дві функції – регулювання і координацію. Регулювання як функція управління переслідує мету утримання необхідних для тренера параметрів на необхідному рівні за рахунок зміни другорядних (наприклад, підтримка інтенсивності навантаження й спрямованості заняття за рахунок зміни швидкості пересування чи скорочення інтервалів відпочинку). Координація як функція управління переслідує мету налагодження узгоджених дій, що сприяє підвищенню їх ефективності за рахунок появи синергетичного ефекту. Необхідність регулювання і координації диктується тим, що на спортсмена, крім керуючих впливів тренера, впливають також і різноманітні збурюючі фактори, які знижують ефективність роботи. Регулювання і координація дозволяють здолати їх вплив. Крім того, координація як функція управління необхідна для налагодження взаємодії між спортсменами у команді, між спортсменами та науковими працівниками, особами, котрі забезпечують проведення тренувань.

Сутність заключної стадії полягає у тому, що тренер на основі реалізації функцій обліку, контролю та оцінки здійснює принцип зворотних зв'язків – необхідний та обов'язковий принцип ефективного управління.

Важливою управлінською функцією є робота з інформацією, оскільки процеси управління засновані на збиранні, зберіганні, аналізі, переробці й пересиланні інформації. У теперішній час роль наукової інформації у спорті невпинно зростає, зростають її складність та кількість. Тренер, який намагається досягти високих результатів, вже не може спиратись тільки на

власний досвід та інтуїцію, необхідні знання об'єктивних закономірностей процесу спортивної підготовки. Тому він повинен накопичувати та аналізувати інформацію, яка є у наукових роботах, а також інформацію, яка відображає процес підготовки, котрий він проводить. Задача ускладнюється тим, що у ряді випадків наукова інформація для того, щоб її можна було використати у тренуванні, повинна бути перетворена, адаптована до процесу підготовки, трансформована у форму, зручну для сприйняття спортсменом.

До специфічних функцій слід віднести набір та відбір спортсменів, виховну роботу, суддівство, представництво, фінансово-господарську діяльність, громадсько-політичну роботу, агітацію та пропаганду спорту. підвищення ділової кваліфікації.

Суддівство – одна з найважливіших функцій у роботі тренера, особливо на рівні масового спорту, коли тренер виступає у ролі нейтрального арбітра на контрольних, перевідних та інших випробуваннях, а також на різноманітних масових та інших змаганнях.

Набір та відбір спортсменів як забезпечуюча специфічна функція у роботі тренера грає виключно важливу роль, оскільки якість набору спортсменів суттєвим чином впливає на ефективність усього тренувального процесу. Роль цієї функції особливо зростає при підготовці резерву для результативного спорту чи спорту вищих досягнень.

Фінансово-господарська діяльність також входить у обов'язки тренера у зв'язку з необхідністю постійного контролю за експлуатацією спортивного інвентарю, спорядження, а також у зв'язку з необхідністю оформлення проїзних, документів для відряджень, пов'язаних з поїздками спортсменів на учбово-тренувальні збори та змагання.

Громадсько-політична діяльність тренера реалізується шляхом участі тренера у діяльності різноманітних громадських організацій, федерацій за видами спорту, тренерських радах, комісіях і т.п., що розширює діапазон впливу тренера.

Агітація та пропаганда спорту як функція управління у роботі тренера реалізується для формування у молоді інтересу до занять спортом, популяризації успіхів тієї організації, у якій працює тренер, і т.п.

Підвищення ділової кваліфікації зараз у роботі тренера набуває все більшого значення у зв'язку із зростанням наукових знань при проведенні спортивного тренування. Реалізується ця функція шляхом самоосвіти, обміну передовим досвідом роботи, участю у роботі конференцій, нарад, шляхом занять на курсах і факультетах підвищення кваліфікації.

Функція представництва проявляє себе під час змагань, коли тренер може виступати у ролі представника команди, а також при роботі у різноманітних громадських органах – тренерських радах, федераціях, де тренер представляє та відстоює інтереси спортсменів, маючи на це відповідні повноваження.

Виховна функція є однією з найважливіших у діяльності тренера, оскільки вирішує задачі гармонійного формування особистості спортсмена як члена сучасного українського суспільства. Реалізується ця функція шляхом застосування різноманітних методів виховного впливу та соціально-психологічного керування спортсменом і командою.

Перераховані функції управління реалізуються у кожного тренера у залежності від конкретної ситуації, контингенту спортсменів, цілей та задач тренування, вимог виду спорту і т.п. Всі вони тісно взаємно зв'язані й у процесі управлінської діяльності тісно взаємодіють. Тому недоліки у виконанні однієї функції неминуче призводять до погіршення виконання інших й до погіршення результату у цілому.

Список використаних джерел

1. Друзь В.А. Моделирование процесса спортивной тренировки. Киев: Здоров'я, 1976. 94с.
2. Жмарёв Н.В. Системный подход и целевое управление в спорте. Киев: Здоров'я, 1984. 142с.

3. Жмарёв Н.В. Управленческая и организаторская деятельность тренера. Киев: Здоров'я, 1986. 128с.
4. Петровский В.В. Кибернетика и спорт. Киев: Здоров'я, 1973. 92с.
5. Платонов В.Н. Современная спортивная тренировка. Киев: Здоров'я, 1980. 334с.
6. Платонов В.Н. Система подготовки в олимпийском спорте. Общая теория и её практические приложения: учебник (для тренеров): в 2-х кн. Киев: Олимпийская литература, 2015. Кн. 1. 680с.
7. Бойко Г.Л., Карпюк І.Ю., Дакал Н.А. та ін. Інноваційні технології фізичного виховання студентів/Ред. Ю.М. Вихляєв. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2019. 608с.
8. Платонов В.М. Сучасна система спортивного тренування. Київ: Олімпійська література, 2020. 704с.

УДК 341.43 (075.8)

*Чулінда Людмила Іванівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри конституційного та
адміністративного права,
Національний авіаційний університет*

ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ У СФЕРІ ОСВІТИ

В умовах збройної агресії РФ проти України мільйони людей покинули свої домівки. Частина з них переїхали в межах країни, а частина — виїхали за кордон.

Уряди країн, що приймали вимушених переселенців з України, серед інших заходів підтримки запропонували також можливість продовжити навчання на різних рівнях освіти. У дитячих садочках і школах українські

Цогла Олена Орестівна

**МОТИВАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ
ЧИННИК ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА В СИСТЕМІ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ 331**

Човнюк Юрій Васильович

**КОНТЕНТ-АНАЛІЗ ФУНКЦІЙ УПРАВЛІННЯ У ДІЯЛЬНОСТІ
ТРЕНЕРІВ-ВИКЛАДАЧІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І
СПОРТИВНИХ ПЕДАГОГІВ 335**

Чулінда Людмила Іванівна

**ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ У СФЕРІ
ОСВІТИ 340**

Юденкова Олена Петрівна

**РОЗВИТОК АКТУАЛЬНИХ НАВИЧОК В УЧНІВ ЗАКЛАДІВ
ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ ДЛЯ РОБОТИ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ ТА УСПІШНОГО ПРОФЕСІЙНОГО
МАЙБУТНЬОГО 345**

Ястремський Валентин

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРАЦІВНИКІВ У
КОМПАНІЇ GEORG FISCHER SRL 351**

Яценко Костянтин Анатолійович

**МУЛЬТИКУЛЬТУРНІ ПЕДАГОГІЧНІ ПАРАДИГМИ: ЇХНЯ
СУТНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ..... 353**

**ТЕЗИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД КЕРІВНИЦТВОМ
ВИКЛАДАЧІВ**

Беседовська Тетяна Ігорівна,

науковий керівник: Меленець Ірина Олексіївна

**МОБІЛЬНІ ЗАСТОСУНКИ ЯК «РЕСУРСНА ВАЛІЗА»
ВИКЛАДАЧА..... 356**

Демченко Катерина Ігорівна,

науковий керівник: Меленець Ірина Олексіївна

**ПРОАКТИВНІСТЬ: ВПЛИВАТИ ЧИ БУТИ ОБ'ЄКТОМ
ВПЛИВУ? 362**

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів

V Міжнародної конференції

До 20-річчя з дня створення
кафедри професійної освіти
КНУБА

(Київ, 17 листопада 2022 року)

Формат 60×84 1/16. Тираж 100 пр. Ум. друк. арк. 27,5. Зам. № 1188.

Видавець і виготовлювач ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ»

03150, Київ, вул. Предславинська, 28

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК № 4131 від 04.08.2011 р.